

EG SKAL VERÐA RITHØV- UNDUR OG EINKI ANNAÐ

Kolumbiski rithøvundin Gabriel García Márquez sigur søguna um fyrsta partin av lívi sínum

— Hvat skal eg siga við pápa tín?

Tað er afturvendandi spurningurin, sum Gabriel García

Márquez fær frá mammu síni, tá ið tey bæði fara til heimbygdina, har tey ikki longur búa, fyri at selja gamla barnaheimið.

Márquez hevur ikki sæð mammu sína í longri tíð, og hon kemur at leita eftir honum fyri at fáa hann at hjálpa sær við søluni av húsunum. Veruligu ørindini tykja tó verða at tosa Marquez til rættis, eftir at hann er givin við hægri lesnaðinum fyri at brúka tíð og orku upp á at skriva.

Tað dárar pápanum einki, tí hann vil hava sonin at fáa sær

útbúgving, og síðani velja sína lívsleið, sum honum líkar. Og mamman átekur sær uppgávuna at fara at tosa við sonin.

Nú um daganar doyði kolumbiski rithøvundin Gabriel García Márquez 87 ára gamal. Hann er ein av bestu og best umtóktu latínamerikansku rithøvundunum og fekk í 1982 Nobel bókmentaheiðurslønina. Hann er ein av undangongu-fólkunum og bestu umboðunum fyri skringarhátin, sum verður róptur magisk realisma.

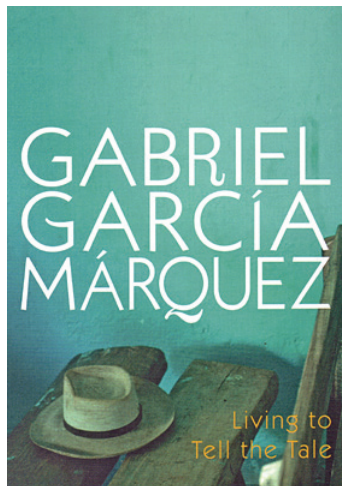
Í bókini Living To Tell The Tale (Vivir Para Contarla) greiðir Gabriel García Márquez frá fyrsta partinum av lívi sínum, og tað ger hann við sínum vanligu fangandi

og hugtakandi skringarlagi. Hann sigur smáar søgur um seg og familjuna, hann setur lívið á bygd í Kolumbia inn í størri perspektiv, og hann greiðir frá, hvussu hann bleiv rithøvundur.

— Sig við hann, at tað einasta, sum eg ætli mær at verða í lívinum, er rithøvundur, og tað er tað, eg fari at verða, svarar Marquez umsiðir mammu síni, eftir at hann hevur roynt mýkja stöðuna við meira varligum svarum.

Og rithøvundur bleiv hann — ein av teim bestu í okkara tíð.

Living To Tell The Tale er ein fantastisk ferð ígjøgnum lívið hjá Gabriel García Márquez og ein uppløgd bók at lesa, nú Marquez hevur lagt pennin.

LURTA LES & UPPLIV

LAGT TIL RÆTTIS: Eyðun Klakstein

BÓK UM BRØÐUR KANN SLÓÐA FYRI

Tim Grass, sum er kendur søgufrøðingur og doktari í kirkjusøgu, hevði fyri stuttum hetta ummælið um bókin »Brøður í Føroyum« í fróðligum bretskum tíðarriti

Tórður Jóansson:
Brøður í Føroyum:
Ein evangelikansk rørsla,
merkisverdi vøkstur
hennara og varandi ávirkan á
eitt fjarskotið oyggjasamfelag
Ensk útgáva:
Fróðskapur 2012.
Føroysk útgáva: Sprotin 2013.
329/356 blss. ISBN
978-99918-65-46-1
og 978-99918-76-55-9

Tá ið ein doktararitgerð verður flutt yvir í bók, gerst úrslitið mangan torført at lesa, serliga fyri tey, ið ikki eru fakfólk. Hendan ritgerð (tilnevnd á Lærda Háskúlanum í Glasgow) er tó eitt frískligt undantak. Høvundurin er, eins og nógvir oyggjabúgvar, ein føddur frásøgumaður, og hetta verk hansara er sera áhugavert, ikki minst, tí tað setir at summum fordómum og stereotýpum um hugburðir Brøðrarørslunnar. Mest bita vit merki í, at Brøðrasamkomur í Føroyum virkið stuðlaðu undir evningina í sambandi við tjóðskaparliga samleikan heldur enn at vísa slíkt frá sær (bls. 202). Ætlan høvundans, sum ein, ið ikki er innan rørslna sjálvur, er at veita lesarum eina meira javnvigaða og fróðliga framløgu um føroyska brøðrarørslu enn ta, sum higartil hevur verið tøk; og eg, sum ein, vóni, at henda bók fer at slóða fyri einum ráki, sum granskarar úti í heimi fara at taka eftir.

Umskipti

Brøður komu til danska økið Føroyar í 1865 við kristniboðan skotska trúboðarans William G. Sloans. Hóast kirkjan í oyggjunum var vorðin luthersk við

Protestantisku Reformatiónini, so var hon tarnað av longu frástøðuna frá Danmørk og av tí, at hon nýtti danskt heldur enn føroyskt, eitt mál, sum í størri mun hevur røtur í gamla norrøna málinum.

Strategi Sloans kemur greitt til sjóndar við tað, at Brøðurnir vóru fyrsta kristna rørslan, sum gjørdist heimarunnin. Brøðrarørslan framleiddi og gav út fyrstu føroysku bíbliutýðingina, og óhefti frymil teirra við sjálvstýrandi samkomum gjørdi endaða á tvørleikunum, sum stóðust av fjarstøðu frá miðdeplum.

Tíðin hevði eisini avgerandi týðning, tí rørslan tók seg upp í einum tíðarskeiði, tá ið stórar rembingar fóru fram við tjóðbygnaði, har stór umskifti broyttu alt samfelagið bæði búskaparliga og sosialt, og samfelagið fór frá at hava landbúna til at hava fiskiskap og fiskavirking sum grundstøði.

Sum tað vísti seg, bar væl til seta samkomur á stovn í hesum broytingartíðum. Flestu samkomur og salar teirra komu í fyrstu helvt av tjugundu øld, og so við og við kom Brøðrarørslan at fevna um ikki minni enn fimtan prosent av íbúgvum oyggjanna — eitt hægri tal enn nakrastaðni í heiminum og í sjálvum sær ein virkin mótsøgn til smábólka-hugmyndina aðrastaðni.

Tann týðningur, sum familju-sambond hava í lívinum í einum oyggjabólki, gav amboðini at bera brøðrabóðskapin út um landið, og hetta tryggjaði, at limir vóru ongan tíð púra avbyrgdir frá samfeløgum, har tey livdu. Afturat hesum spruttu úr rørslni fleiri oddafólk innan samfelagsviðurskipti, politikk, vinnulív og mentan. Við sermerkta hugburði rørslunnar viðvíkjandi

PLÁTUVENDARI EYGLEIDDI VINFÓLK

Kendur danskur plátuvendari er skuldsettur fyri at hava hackað og lúrt eftir vinfólki

Náttarlívið í Keymannahavn hevur fingið ein kvøkk, eftir at ein kendur DJ er skuldsettur fyri hava hackað teldur hjá vinfólki og kenningum. Blái Vice veit at siga, plátuvendarin hevur fingið atgongd til teldur, harddiskar, vevkamera, Facebook, Skype og persónligum filum hjá vinum.

Tað hevur hann gjørt við at senda fólk ein sonevndan »trojanskan hest« umvegis innbjóðingar, mp3-fílar ella annað. Fjalda forrtitið hevur so givið

honum atgongd til teldurnar hjá eitt nú tónleikarum, vinum, modellum, klubbeigarum og plátufelagsfólki.

Løgreglan vátar fyri blaðnum Vice, at tey kann málið, men meira vilja tey ikki siga. Heldur ikki plátuvendarin hevur hug at úttala seg.

Vice vil verða við, at plátuvendarin hevur ikki havt figgarligan vinning fyri eyga við at lúra eftir vinunum.

EIVØR Í LÝSING FYRI SJÓNVARPSRØÐ

Tónleikur hjá Eivør verður brúkt til lýsingar fyri heimskendari sjónvarpsrøð

Tá ið miðlafyrirøkan HBO í farnu viku lýsti fyri komandi pørtum av sjónvarpsrøðini Game of Thrones, var tað Eivør og framleiðarin Cato, ið stóðu fyri ljóðsýðuni.

Game of Thrones er ein av heimsins best umtóktu sjónvarpsrøðum, og tað hyggja millum 6 og 7 milliónir fólk at røðini, hvørja ferð ein partur verður sendur á amerikansku sjónvarpsrásini HBO.

Ein nýggj sesong er júst byrjað, og tað eru lýsingar fyri hesa sesong, ið brúka lagið »So Close To Being Free« hjá Eivør, ið upprunaliga var á fløguni »Larvak«, men nú er re-mixað av Cato, ið er kendur tónasmiður og framleiðari, ið hevur gjørt tónleik til hópin av filmum.

Niels Uni Dam